

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра філософії та культурології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету

/проф. Борис БУНЧУК/

“ 18 ” *серпня* 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

НОВІТНЯ ФІЛОСОФІЯ НАУКИ
(англійською мовою)
обов'язкова

Освітньо-професійна програма «Філософія»

Спеціальність 033 Філософія

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

філологічний факультет

Мова навчання українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма з навчальної дисципліни Новітня філософія науки (англійською мовою) складена відповідно до освітньо-професійної програми «Філософія», спеціальності 033 Філософія, другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 9 від «26» червня 2024 р.).

Розробник: **Рупташ Ольга Василівна**, доктор філософських наук, доцент

Викладач: **Рупташ Ольга Василівна**, доктор філософських наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри філософії та культурології
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Завідувач кафедри філософії та культурології

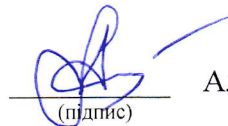
(підпис)

Ольга РУПТАШ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року

Голова методичної ради філологічного факультету

(підпис)

Алла АНТОФІЙЧУК

1. Мета навчальної дисципліни – аналіз головних проблем наукового пізнання, застосування методів отримання й розвитку наукових знань, побудови наукових концепцій і теорій з погляду сучасних філософських концепцій науки.

Вивчення курсу активізує знання засад філософії науки, сприяє підвищенню рівня методологічної підготовки майбутніх філософів-науковців, формуванню загальної наукової картини світу.

2. Результати навчання.

У результаті вивчення «Новітньої філософії науки», яка є обов'язковим освітнім компонентом (ОК4), студенти зможуть:

- володіти українською й англійською мовами на рівні, достатньому для вільного фахового спілкування та обговорення наукових проблем і результатів досліджень у сфері філософії (ПРН6), оскільки курс розвиває здатність спілкуватися іноземною мовою (ЗК 2);
- розуміти зв'язки філософії з іншими інтелектуальними й гуманітарними практиками (ПРН8) – (СК2);
- брати участь у наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем, обговореннях філософських питань з експертами з інших галузей знань (ПРН10), розробляти і реалізовувати наукові та/або прикладні проекти у сфері філософії та з дотичних міждисциплінарних проблем (ПРН13), що забезпечується здатністю спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) (ЗК5), здатністю розробляти проекти та управляти ними (ЗК7), здатністю здійснювати аналітичне обґрунтування та інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності (СК9), здатністю здійснювати фахову експертизу дослідницьких, фахових/творчих проектів та надавати консультації, що стосуються питань дослідницької та/або професійної діяльності (СК10);
- використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів (ПРН12), з погляду науково-дослідної діяльності.

Для отримання таких результатів студенти повинні **знати**:

- функції філософії в науковому пізнанні;
- види знання, основні форми пізнання;
- характерні ознаки наукового знання;
- загальні закономірності розвитку знання;
- характерні риси науки;
- сучасні концепції розвитку науки;
- особливості емпіричного рівня дослідження;
- специфіку теоретичного пізнання;
- класифікацію методів наукового пізнання;
- основні концепції істини;
- етичні норми науки;

вміти:

- використовувати сучасні методи пізнання;

- пояснювати сучасні закономірності розвитку наукового пізнання;
- аналізувати сучасну наукову картину світу;
- розрізнити наукове знання від позанаукового;
- характеризувати фактори, які впливають на розвиток науки;
- характеризувати екологічні, етичні та економічні вимоги до сучасного експерименту.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	Практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота		індивідуальні завдання
Денна	1	2	3	90	15		15		60		екзамен

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	разом	у тому числі					разом	у тому числі				
		л	с	лаб	Інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Analysis and Evaluation of Development of Philosophy of Science in the 20th Century											
Тема 1. Introduction to Contemporary Philosophy of Science		2	2			8						
Тема 2. Linguistic Turn in Philosophy of Science in 20 th Century: Logical, Empirical and Critical Rationalism		2	2			11						
Тема 3. The Problem of Scientific Progress		2	2			11						
Тема 4. Critics of Previous View on Rationality and Truth (H.Putnam)		2	2			11						
Разом за ЗМ1		8	8			41						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Traditional Problems of Philosophy and Methodology of Science in Terms of Contemporary Interdisciplinary Discourse											
Тема 1. Methodological Crisis		2	2			12						

and New Approaches in Understanding of Truth											
Тема 2. Scientific Realism in Terms of Pragmatism of Contemporary Philosophy of Science		2	2			12					
Тема 3. The Structure of Scientific Theories		2	2			12					
Тема 4. Interdisciplinary Approach in Contemporary Philosophy of Science. Transdisciplinarity		1	1			13					
Разом за ЗМ 2		7	7			49					
Усього годин		15	15			90					

3.3. Теми семінарських занять

№	Назва теми
1	Historical meta-methodology and a new understanding of rationality
2	New forms of scientific rationality
3	The problem of reductionism / anti-reductionism in terms of pragmatism of contemporary philosophy of science
4.	Empirical turn in philosophy of science
5.	Philosophy of specific sciences and disunification of scientific approaches
6.	Naturalism as a contemporary scientific approach
7.	Physicalism as a contemporary scientific approach
8.	Scientism as a contemporary scientific approach

3.4. Самостійна робота

№	Назва теми
1	Do Thought Experiments Transcend Empiricism?
2	Does Probability Capture the Logic of Scientific Confirmation or Justification?
3	Can a Theory's Predictive Success Warrant Belief in the Unobservable Entities it Postulates?
4	Are There Laws in the Social Sciences?
5	Are Causes Physically Connected to their Effects?
6	Is There a Puzzle about the Low Entropy Past?
7	Is the Mind a System of Modules Shaped by Natural Selection?

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри / викладача.

4. Критерії оцінювання результатів навчання з дисципліни

На заліку оцінюванню підлягають:

- володіння ключовими теоретичними знаннями про предмет дисципліни;
- здатність творчо мислити та синтезувати знання;

- уміння використовувати знання для розв'язання практичних завдань, зокрема: володіння англійською мовою на рівні, достатньому для вільного фахового спілкування та обговорення наукових проблем і результатів досліджень у сфері філософії; розуміння зв'язків філософії з іншими інтелектуальними, науковими й гуманітарними практиками; навички участі в наукових дискусіях з філософії та міждисциплінарних проблем, обговорення філософських питань з експертами з інших галузей знань, розроблення та реалізації наукового та/або прикладного проєкту у сфері філософії та з дотичних міждисциплінарних проблем, вміння аналітично обґрунтовувати та здійснювати інформаційно-організаційний супровід професійної діяльності, фахову експертизу дослідницьких, фахових/творчих проєктів та надавати консультації, що стосуються питань дослідницької та/або професійної діяльності;

- розуміння використовувати набуті знання в практиці європейської та євроатлантичної інтеграції України, зокрема проводити світоглядний аналіз та етико-ціннісну експертизу інтеграційних процесів, з погляду науково-дослідної діяльності.

Усні відповіді студентів на підсумковому контролі оцінюються за такою шкалою:

41-50 балів – високий (творчий) рівень навчальних досягнень студента характеризується засвоєнням не лише суттєвих ознак категорій і понять, а й розумінням їхніх зв'язків з іншими; знання узагальнені, системні, студент здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; навчальна діяльність має дослідний характер, у розумінні та викладі навчального матеріалу студент виявляє науковий підхід і творчі здібності, всебічне, систематичне й глибоке знання матеріалу; студент вміє визначати і виокремлювати смислові та методологічні відмінності філософії від інших форм мислення, зіставляти різні філософські традиції, встановлювати їх особливості; демонструє обізнаність у головних філософських методах та дослідницьких підходах; відповідає упевнено, не прив'язаний до записів; відповіді на питання вичерпні, вирізняються повнотою і точністю використаних термінів, матеріал викладається послідовно й логічно; студент вичерпно відповідає на додаткові запитання викладача. (Викладач має право поставити до трьох питань за змістом навчальної програми дисципліни, а не лише за темою питань, сформульованих у білеті).

30-40 балів – достатній (конструктивно-варіативний) рівень навчальних досягнень характеризується знанням суттєвих ознак понять (явищ), студент вільно оперує ними, тобто вирішує стандартні завдання, однак його розуміння пов'язане з одиничними образами, не узагальнене, студент не вміє переносити знання і використовувати їх в інших ситуаціях, при цьому студент виявляє досить повні знання матеріалу, не припускається у відповідях суттєвих неточностей,

засвоїв основну літературу, рекомендовану навчальною програмою, доволі часто послуговується попередніми записами, дає повні відповіді на додаткові запитання викладача.

20-29 балів – середній (репродуктивний) рівень навчальних досягнень: студент вказує на ознаки поняття (явища), здатний вирішувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності, виявляє знання матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і роботи за спеціальністю; увага студента прикута до записів, зроблених під час підготовки до усної відповіді; студент припускається помилок, відповіді не повно розкривають проблеми; відповідає на додаткові поставлені запитання з помилками, однак спроможний за допомогою екзаменатора виправити їх.

6-19 балів – низький (рецептивно-продуктивний) рівень навчальних досягнень характеризується дифузно-розсіяним уявленнями про категорії та поняття, на основі яких студент відрізняє їх від інших; студент відповідає, читаючи зроблені під час підготовки до усної відповіді записи, без допомоги яких у матеріалі орієнтується слабо, допускає принципові помилки; відповідає на додаткові поставлені запитання тільки за допомогою підказок екзаменатора, відповіді не розкривають проблеми, сформульовані у питаннях.

0-5 балів – студент не розкриває проблем, сформульованих у білеті, або торкається питань поверхово чи фрагментарно, не розкриваючи їх сутності. На додаткові запитання викладача відповісти не може.

Шкала оцінювання навчальних досягнень студентів: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

5. Засоби діагностики успішності навчання

Для поточного контролю: заслуховування доповідей і повідомлень на семінарських заняттях, термінологічні диктанти, аналіз різних видів повідомлень (наукової статті, доповіді, повідомлень у ЗМІ тощо), студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Для контролю самостійної роботи: анотації та конспекти опрацьованих першоджерел, підготовка есе (проєкту), підбір відео, аудіо та текстового матеріалу за визначеною темою.

Для підсумкового контролю: залік.

6. Форми поточного та підсумкового контролю

Цим курсом передбачені види роботи, які є обов'язковими для виконання та ті, які виконуються за бажанням студента/ки. Обов'язкові завдання передбачають можливість набрати певну кількість балів, якої вистачить на достатній рівень. Для того щоб досягти більш високого рівня, потрібно виконувати і необов'язкові види робіт. Перелік видів робіт та передбачена за їх виконання кількість балів наводяться нижче у таблиці:

Форми поточного контролю та кількість балів за їх виконання

№ п/з	Контрольні заходи	Обов'язкові або заохочувальні	Максимальна кількість балів за контрольний захід
1	Перевірка знань отриманих на лекції	Обов'язково	2
2	Робота на семінарських заняттях	Обов'язково	5
3	Письмова робота (може містити кілька письмових завдань у ЗМ)	Обов'язково	10 (ЗМ1) 15 (ЗМ2)
4	Виконання домашніх завдань: відповіді на проблемно-пошукові питання	За бажанням	2
5	Написання есе (1-2 сторінки)	За бажанням	3

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (<i>аудиторна та самостійна робота</i>)									Залік (і/або залікова робота)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	50	100
5	5	5	5	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Форма підсумкового контролю – залік.

ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання курсу «Філософія», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (Див.: Правила академічної доброчесності ЧНУ ім. Ю. Федьковича: https://drive.google.com/file/d/1EzBsehqERCEzxJwWe-rz6_eTUFUBGv4o/view).

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodekschernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату в Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-prozapobihannia-plahiatu_2024.pdf

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентів/студентці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання усіх нарахованих за курс балів.

7. Рекомендована література

7.1. Базова (основна)

1. Arabatzis, T., 2006, "On the inextricability of the context of discovery and the context of justification", in *Revisiting Discovery and Justification*, J. Schickore and F. Steinle (eds.), Dordrecht: Springer, pp. 215–230.
2. Blachowicz, J., 2009, "How science textbooks treat scientific method: A philosopher's perspective", *The British Journal for the Philosophy of Science*, 60(2): 303–344.
3. —, 2007, "On microRNA and the need for exploratory experimentation in post-genomic molecular biology", *History and Philosophy of the Life Sciences*, 29(3): 285–311.
4. Douglas, H., 2009, *Science, Policy, and the Value-Free Ideal*, Pittsburgh: University of Pittsburgh Press.
5. Falcon, Andrea, 2005, *Aristotle and the science of nature: Unity without uniformity*, Cambridge: Cambridge University Press.
6. Fox Keller, E., 2003, "Models, Simulation, and 'computer experiments'", in *The Philosophy of Scientific Experimentation*, H. Radder (ed.), Pittsburgh: Pittsburgh University Press, 198–215.
7. Gimbel, S., 2011, *Exploring the Scientific Method*, Chicago: University of Chicago Press.
8. —, 2010, "Federal Philosophy of Science: A Deconstruction-and a Reconstruction", *NYUJL & Liberty*, 5: 394.
9. Harper, W.L., 2011, *Isaac Newton's Scientific Method: Turning Data into Evidence about Gravity and Cosmology*, Oxford: Oxford University Press.
10. Hoyningen-Huene, P., 2008, "Systematicity: The nature of science", *Philosophia*, 36(2): 167–180.
11. —, 2013, *Systematicity. The Nature of Science*, Oxford: Oxford University Press.
12. Krohs, U., 2012, "Convenience experimentation", *Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*, 43: 52–57.
13. Leonelli, S., 2012, "Making Sense of Data-Driven Research in the Biological and the Biomedical Sciences", *Studies in the History and Philosophy of the Biological and Biomedical Sciences*, 43(1): 1–3.
14. Lipton, P., 2004, *Inference to the Best Explanation*, London: Routledge, 2nd edition.
15. Marks, H.M., 2008, *Creating Scientific Concepts*, Cambridge: MIT Press.
16. —, 2000b, *After Popper, Kuhn and Feyerabend. Recent Issues in Theories of Scientific Method*, London: Springer.
17. —, 2007, *Theories of Scientific Method*, Stocksfield: Acumen.
18. Norton, S., and F. Suppe, 2001, "Why atmospheric modeling is good science", in *Changing the Atmosphere: Expert Knowledge and Environmental Governance*, C. Miller and P. Edwards (eds.), Cambridge, MA: MIT Press, 88–133.
19. O'Malley, M., 2007, "Exploratory experimentation and scientific practice: Metagenomics and the proteorhodopsin case", *History and Philosophy of the Life Sciences*, 29(3): 337–360.

20. O'Malley, M., C. Haufe, K. Elliot, and R. Burian, 2009, "Philosophies of Funding", *Cell*, 138: 611–615.
21. Parker, W., 2008a, "Franklin, Holmes and the Epistemology of Computer Simulation", *International Studies in the Philosophy of Science*, 22(2): 165–83.
22. —, 2008b, "Computer Simulation through an Error-Statistical Lens", *Synthese*, 163(3): 371–84.
23. Rudolph, J.L., 2005, "Epistemology for the masses: The origin of 'The Scientific Method' in American Schools", *History of Education Quarterly*, 45(3): 341–376
24. Schickore, J., 2008, "Doing science, writing science", *Philosophy of Science*, 75: 323–343.
25. Shamoo, A.E. and D.B. Resnik, 2009, *Responsible Conduct of Research*, Oxford: Oxford University Press.
26. Smith, G.E., 2002, "The Methodology of the Principia", in *The Cambridge Companion to Newton*, I.B. Cohen and G.E. Smith (eds.), Cambridge: Cambridge University Press, 138–173.
27. Sober, E., 2008, *Evidence and Evolution. The logic behind the science*, Cambridge: Cambridge University Press
28. Strasser, B.J., 2012, "Data-driven sciences: From wonder cabinets to electronic databases", *Studies in History and Philosophy of Science Part C: Studies in History and Philosophy of Biological and Biomedical Sciences*, 43(1): 85–87.
29. Waters, C.K., 2007, "The nature and context of exploratory experimentation: An introduction to three case studies of exploratory research", *History and Philosophy of the Life Sciences*, 29(3): 275–284.
30. Winsberg, E., 2010, *Science in the Age of Computer Simulation*, Chicago: University of Chicago Press.

7.2. Додаткова література

1. Boldman, Lee (2007). "Chapter 6, The Privileged Status of Science".
2. Carnap, R., 1928, *Der logische Aufbau der Welt*, Berlin: Bernary, transl. by R.A. George, *The Logical Structure of the World*, Berkeley: University of California Press, 1967.
3. Dewey, J., 1910, *How we think*, New York: Dover Publications (reprinted 1997).
4. Chen, Christina S. (2009). Larson, Thomas, ed. "Atheism and the Assumptions of Science and Religion". *LYCEUM. Philosophy Department, Saint Anselm College*. X (2): 1–10.
5. Durak, Antoine Berke (6 June 2008). "The nature of reality and knowledge".
6. Gauch, Hugh G. (2002). *Scientific Method in Practice*. Cambridge University Press.
7. Gould, Stephen J (1987). *Time's Arrow, Time's Cycle: Myth and Metaphor in the Discovery of Geological Time*. Cambridge, MA: Harvard University Press. p. 120. ISBN 0-674-89199-6.
8. Heilbron, J. L. (editor-in-chief) (2003). *The Oxford Companion to the History of Modern Science*. New York: Oxford University Press. ISBN 0-19-511229-6.
9. Kneale, William; Martha Kneale (1962). *The Development of Logic*. London: Oxford University Press. p. 243. ISBN 0-19-824183-6.
10. Kuhn, T.S., 1962, *The Structure of Scientific Revolutions*, Chicago: University of Chicago Press
11. Lenhard, J., 2006, "Models and statistical inference: The controversy between Fisher and Neyman-Pearson", *The British Journal for the Philosophy of Science*, 57(1): 69–91.
12. Marks, H.M., 2000, *The progress of experiment: science and therapeutic reform in the United States, 1900–1990*, Cambridge: Cambridge University Press.
13. Priddy, Robert (1998). "Chapter Five, Scientific Objectivity in Question". *Science Limited*.
14. Simpson, G. G. (1963). "Historical science". In Albritton, Jr., C. C. *Fabric of geology*. Stanford, California: Freeman, Cooper, and Company. pp. 24–48.
15. Sobottka, Stanley (2005). "Consciousness" (PDF). p. 11.
16. Whitehead, A.N. (1997) [1920]. *Science and the Modern World*. Lowell Lectures. Free Press. p. 135. ISBN 978-0-684-83639-3. LCCN 67002244.
17. Wivagg, D. & D. Allchin, 2002, "The Dogma of the Scientific Method", *The American Biology Teacher*, 64(9): 645–646

8. Інформаційні ресурси

Stanford Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://plato.stanford.edu>

List of academic databases. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_academic_databases_and_search_engines

Internet Encyclopedia of Philosophy. URL: <https://iep.utm.edu>